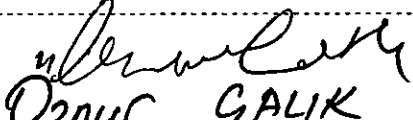

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederiz.

OZGUR GALIK
Malatya Milletvekili

Lutfiye Selva ÇAM
Ankara Milletvekili

Fatma Aksal
F. Akal
Edirne Milletvekili

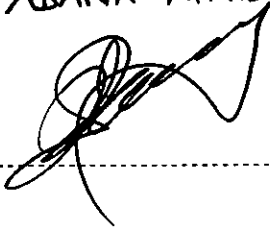
Dr. Fatma Petül SATAN KAYA
İstanbul Milletvekili

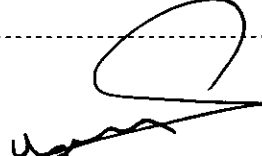
ESİN KARA
Konya mv.

a. güler
Abdullah GÜLER
İstanbul Milletvekili

Ayşe Sibel Ersoy
ADANA Milletvekili

Nuriye Tazmaz
Ankara Milletvekili

TBMM BAŐKANLIĐI		
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Sağlık, Aile, alıőma ve Sosyal İőler	
Esas Komisyon	Adalet	
Tarih: 16 Mart 2022		Esas No: 2/4290

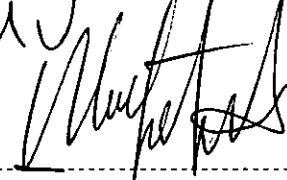
T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BAŐKANLIĐI
16 Mart 2022
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
16 Mart 2022
No. 384312
EBYS'ye AKTARILMIŐTIR

Nevruz Ceylan
Ankara MV

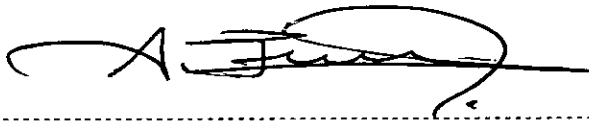
HASAN KAHTALI
MALATYA MV.

Mustafa Demirel
İst MV

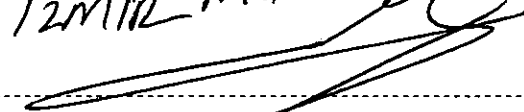

Ömer Özdemir
Bartın MV.

Yakup Taş
Adıyaman MV

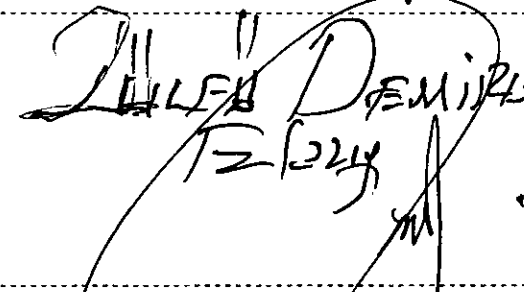
Ahmet Berat Gonkar
İstanbul Milletvekili

F-Alpay Özolan
İzmir MV

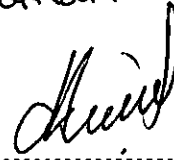

Ahmet Gökür
MALATYA MV

İrfan Kartal
Van MV

Zülal Demirel
T2/224

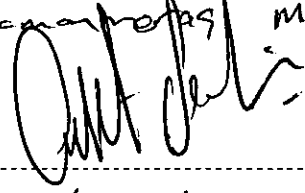
Eyubekir Bal
D.BAKIR MV

İbrahim Halil FIRAT
Adıyaman Me.

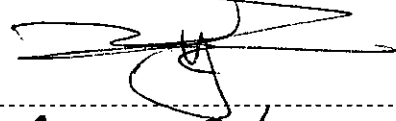
~~İsmail Akşir~~
Tahir Akyürek
Konya M.V.

Mehmet Çiğdem Savaş
Karaman M.V.

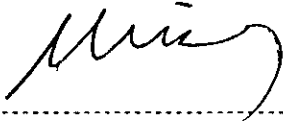

İffet POLAT
İstanbul M.V.

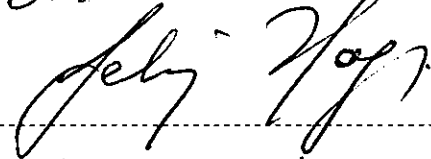
Yücel MENEKŞE
Nevşehir M.V.

Müslüm Yüksel
Gaziantep Milletvekili

Selvi YAGCI
Bilecik Milletvekili

Vildan Yılmaz Günel
Bursa M.V.

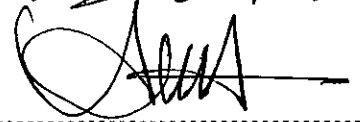
Melika Akyol
YALOVA M.V.

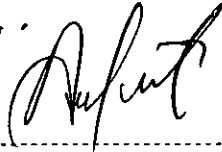
Ceyda Çetin Erenler
Kütahya M.V.

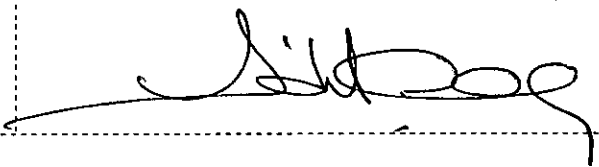
Ali Cumhur TAŞKIN
MERSİN M.V.

~~Mehmet~~ Abdulkadir ALVAS
Van M.V.

Adil GELİK
Balıkesir M.V.

Jülide İskenderoğlu
Çanakkale MV.
Jülide

Bayram ÖZGELİK
Burdur mv.
P. A. H.

Belgin UYGUR
Balıkesir MV.
U. U.

Emine Yanuz Gözper
Bursa MV.
Y. G.

MİHRİMAH BELMA SATIR
İSTANBUL MV.
M. S.

Radiye Sezer KATIRCI OĞLU
Kocaeli MV.
R. K.

İsmail TAMER
Karsı MV.
I. T.

Ramazan ÇAKIR
KIRIKKALE MV.
R. Ç.

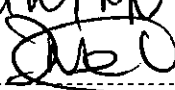
Patire MUTLU AYDEMİR
Balıkesir MV.
P. A.

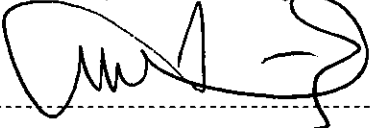
Arife Pocat DÜZGÜN
Ankara MV.
A. D.

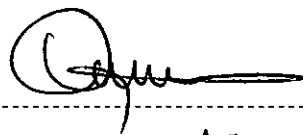
Murat BAYBATUR
Manisa MV.
M. B.

M. Z. Z.
Yusuf BAŞER
Yozgat MV

Zafer GÖLYILMAZ
Mardin Mv

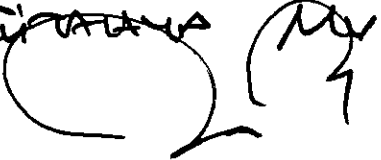

Zehra Toksalıghıy
Ardahan Mv

Mustafa CANBEY
Balıkesir Mv

Osman Ören
Siirt Mv.

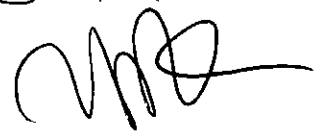
Selim GÜLTEKİN
Niğde m.v.

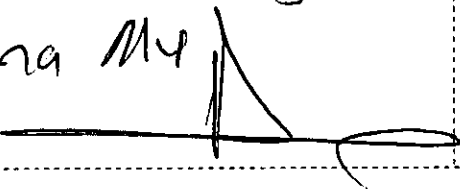

~~us~~ ~~Mut~~ ~~Sevin~~
Metin YAVUZ
Aydın Milletvekili

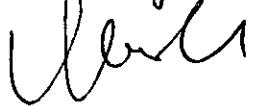
Ahmet TAN
Kırıkkale Mv

Ergen TASCİ
Ordu Milletvekili

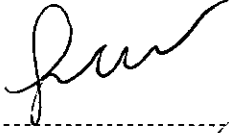

Ahmet AKAY
Samsun M.V.

Yilmaz TUNÇ
Bartın Mv.

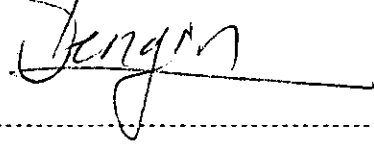
Abdullah Doğru
Adana Mv

İdris USLU
Ankara Mv

Av. Serap YAŞAR
İstanbul Milletvekili

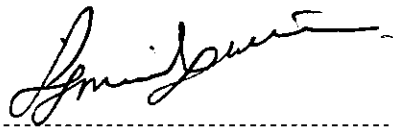
Özlem ZENGİN
Tokat Mv.

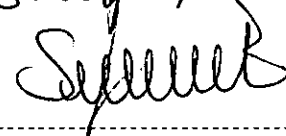

Gökden ERDOĞAN
HABER
Sakarya Mv.

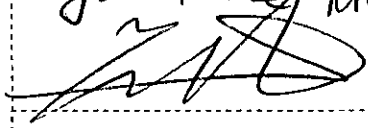
Ahmet AYDIN
Adıyaman Mv.
Y. A. H.

İsmail GİNEŞ
Uşak Mv.

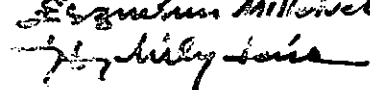
Semih EKİNCİ
Sivas Mv.

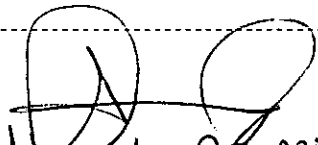
Cihan PEKTAŞ
Gümüşhanev Mv.

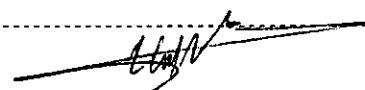

Cemal ÖZTÜRK
Giresun Mv.

Yabancı Aydınlar
Ergazın Milletvekili

Ahmet ZEMBİLÇİ
Adana Milletvekili

Ufuk ÖZSALVAR
Samsun Milletvekili

Gökden KONCAĞUL
Tekirdağ Milletvekili

RECEP ÖZEL
Pasporu M.V.

A. Öner
Ali Şahin
Gaziantep M.V.

YAVUZ ERGÜN
Niğde Milletvekili
Amir

Hakan Cavuşoğlu
Bursa M.V.

A. Şener

NİLGÜN ÖK
Denizli M.V.

A. Şener

Selami ALTINDOK
Erzurum Milletvekili
A. Şener

Osman MESTEN
Bursa M.V.

A. Şener

Mahmet Javuz Demir
Mito Milletvekili
A. Şener

Mehmet Ali ÖZKAN
Mardin M. Vekili
M. Şener

Salegman
Karaman
Erzincan M.V.
A. Şener

A. Şener
Emrah İSLER
Ankara M.V.

E-Sare AYDIN
İstanbul Milletvekili
Sare Aydın

Veysel EROĞLU
Afyonkarahisar Milletvekili
V. Eroğlu

Mehmet ERDOĞAN
Gaziantep Milletvekili
M. Erdoğan

Tülay KAYNARCA
İstanbul Mu.
T. Kaynarca

Orhan YEGİN
Ankara Mu.
O. Yegin

İsmail BİLEN
Manisa Mu.
I. Bilen

Mehmet ALTAY
Uşak Mu.
M. Altay

Remiye KADAK
İstanbul Mu.
R. Katak

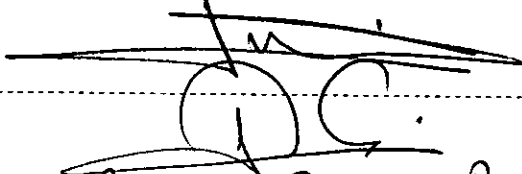
Necip NASIR
İzmir Mu.
N. Nasir

Rauza KARAKI KAY
Rauza
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

Oya ERONAT
Diyarbakır Mu.
O. Eronat

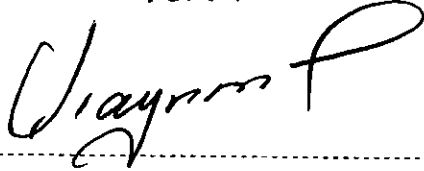
Mehmet DÜRMÜŞOĞLU
Osmaniye Mu.
M. Dürmüşoğlu

Osman Arkin BAK
Rize mv

Piyas SEKEL
Kocaeli M.V.

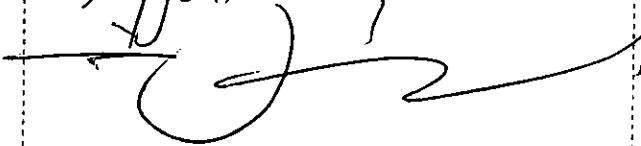
ÇAMIL AYRIM
İstanbul M.V.

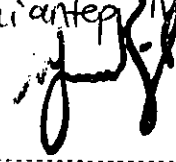
Metin GELİK
Kastamonu Milletvekili

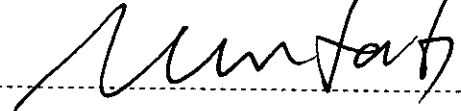
İbrahim YURDUXURER
Afyonkarahisar mv

Mehmet Sait KIRAZOĞLU
Gaziantep Milletvekili

Muntaza ARSLAN
Tokat mv.

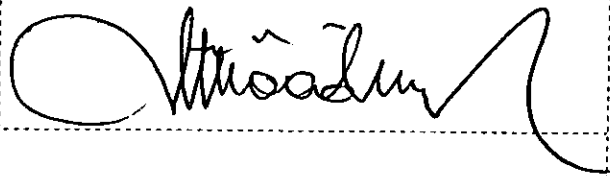

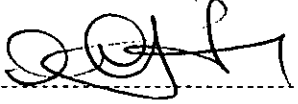
SEMIN BALIK
ELAZIĞ M.V.

ŞİRİN ÜNAL
İST. M.V.
Süna

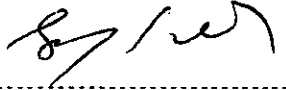
Atilla GÜNGÖR
Bursa M.V.

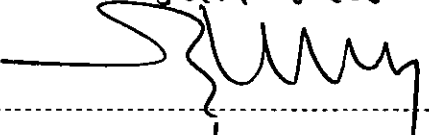

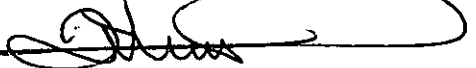
Am AYDIN
Bolu Milletvekili

Bekir Kuşat ERİM
AYDIN MV.

HACI TURAN
ANKARA
MV

Salih ÇORA
Trabzon Milletvekili

Orhan Kirelli
Samsun MV.

Hacı ÖZKAN
MEVSİM MV.

Hacı Ahmet ÖZDEMİR
Kocaeli MV

Ö. Özdemir

Hacı Osman AKGÜL
Gümüşhane MV

Cemil Yaman
Kocaeli MV

GENEL GEREKÇE

Bireylerin maddi ve manevi varlığı ile onur ve haysiyetini korumak, onların toplum içinde saygın birer vatandaş olarak yaşamlarını sürdürmelerini temin etmek ve böylelikle toplumsal barışı sağlamak devletlerin en önemli görevidir. Devletler ve uluslararası kuruluşlar, bu görevin ifası kapsamında çok değerli çalışmalar ortaya koymuştur. Bu çerçevede Birleşmiş Milletler Şartının kabulü ile güçlü bir adım atılmış, diğer uluslararası belgeler ve Avrupa Birliği bünyesinde yapılan çalışmalarla bu adım desteklenmiş ve geliştirilmiştir. Toplumsal bütünlük içinde önemli bir yeri olan kadınlar bakımından da bu süreçte, pek çok düzenleme ve uygulama hayata geçirilmiştir.

Ülkemizde de insan haklarına saygılı ve sosyal hukuk devleti olma konusundaki kararlılığın göstergesi olarak uluslararası yükümlülüklerle uygun birçok adım atılmıştır. Bu kapsamda 2004 ve 2010 yıllarında Anayasanın 10 uncu ve 41 inci maddelerinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerle Devletin, toplumun tüm kesimleri arasında bir yandan eşitliği sağlamaya, diğer yandan da korunması gereken bazı kesimleri korumaya yönelik özel tedbirler alabilmesinin önü açılmış ve bu amaçla alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamayacağı anayasal güvenceye kavuşturulmuştur. Böylelikle Devlet, kadın-erkek eşitliğinin fiili olarak hayata geçirilmesi için her türlü tedbiri alacak ve gerektiğinde kadınlar lehine pozitif ayrımcılık yapabilecektir.

Belirtmek gerekir ki, eşitlik ilkesiyle eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için farklı kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, aynı olmayan hukuksal durumlar farklı kurallara tabi tutulursa Anayasada öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez. Devlet, korunması gerekenleri baskı ve şiddete karşı korumak ve toplumsal gücün her türlü kötüye kullanımına ve bu esnada şiddete dönüşmesine karşı mücadele etmek zorundadır. Şu halde Devlet, hak edene hak ettiğini vermek suretiyle toplumda adaleti gerçekleştirmekle yükümlüdür.

Bilindiği üzere, Ülkemizde kadına karşı şiddetle mücadele amacıyla çok önemli adımlar atılmıştır. Bu bağlamda 2012 yılında 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe konulmuştur. Bu Kanunla, şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar lehine pek çok koruyucu ve önleyici tedbir kabul edilmiştir. Bu tedbirlerin etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) kurulmuştur. Bu merkezler, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının koordinesinde, ilgili bakanlık ve kurumlar tarafından belirli bir plan dahilinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Ayrıca kadına karşı şiddetle mücadele kapsamında hazırlanan ve güncellenen eylem planları doğrultusunda çalışmalar sürdürülmekte ve "Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023)"ndaki faaliyetler hassasiyetle yürütülmektedir.

Toplumsal barışı korumak ve suç işlenmesini önlemek, Türk Ceza Kanununun 1 inci maddesinde, Kanunun amaçları arasında sayılmıştır. Suç için öngörülen ceza miktarları ile güvenlik tedbirleri; ceza hukukunun evrensel ilkeleri ve anayasal kurallara aykırı olmamak kaydıyla, Ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın ihtiyaçları gibi unsurlar dikkate alınarak oluşturulan ceza politikasına göre belirlenmektedir. Bu bağlamda, hangi suça ne ölçüde ceza verileceği ve hangi hususların ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edileceği, izlenen suç ve ceza politikası gereğince yasama erkinin takdirindedir. Yasama organının takdir yetkisini kullanırken ölçülülük ilkesine uygun davranması gerekmektedir. Suç ve ceza dengesinin adalete uygun olarak belirlenmesinde; suçun kişi ve toplum üzerindeki etkisi, işlenme oranındaki artış veya azalış, fail ve mağdurun özellikleri ile ortaya çıkabilecek zararın ağırlığı gibi faktörler dikkate alınmalıdır.

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 2 Mart 2021 tarihinde kamuoyuna açıklanan İnsan Hakları Eylem Planında “özgür birey, güçlü toplum ve daha demokratik bir Türkiye” vizyonu ön plana çıkarılmış, aile içi şiddet ve kadına karşı şiddetle mücadelenin etkinliğinin artırılması yönünde hedefler ortaya konulmuştur.

Bu kapsamda kamuoyunda 4. Yargı Paketi olarak bilinen 8/7/2021 tarihli ve 7331 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla kasten öldürme, kasten yaralama, eziyet ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının boşanılan eşe karşı işlenmesi, nitelikli hal kabul edilerek, daha fazla ceza verilmesi sağlanmıştır.

İnsan Hakları Eylem Planında belirtilen hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla, mevcut düzenlemelere ilave olarak, başta kadına yönelik olmak üzere her türlü şiddetle mücadelede sıfır tolerans ilkesi doğrultusunda yeni tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Bu kapsamda Teklifte, Türk Ceza Kanununda yer alan kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, eziyet ve tehdit suçları bakımından mağdurların kadın olması hali, cezayı ağırlaştırıcı neden olarak kabul edilmektedir. Ayrıca kadına karşı işlenen kasten yaralama suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla bu suç, Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinde sayılan katalog suçlar arasına alınmaktadır.

İsrarlı takip olarak nitelendirilen fiiller, Türk Ceza Kanunu kapsamında müstakil bir suç haline getirilmektedir. İsrarlı takip fiilleri, mağdurların hareket özgürlüğünü kısıtlayan, onlarda huzursuzluk ve endişeye yol açan fiiller olarak tanımlanmakta olup, başta Almanya, Avusturya, Fransa, Belçika ve İtalya olmak üzere birçok hukuk sisteminde de yaptırıma bağlanmıştır. Düzenlemeyle, özellikle kadına yönelik daha ağır ve şiddet içeren suçlar işlenmeden önce gerçekleşen ısrarlı takip fiillerinin orantılı bir yaptırıma bağlanması ve mağdurlara gerekli güvencenin sağlanması hedeflenmektedir.

Teklifle ayrıca, özellikle şiddet mağduru kadınların hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmeleri amacıyla istemleri halinde baro tarafından ücretsiz avukat görevlendirilmesi imkânı getirilmektedir.

Failin cezasının bireyselleştirilmesi bakımından takdiri indirim nedenlerinin doğru bir şekilde uygulanması önem arz etmektedir. Ancak, pek çok olayda takdiri indirim nedenlerinin varlığını ortaya koyan sebepler belirlenmeden ve yeterince gerekçelendirilmeden indirim uygulanabildiği görülmektedir. Diğer taraftan, faillerin duruşmada pişmanlık göstergesi sayılamayacak salt indirim almaya yönelik bir takım şekli davranışlarla mahkemeyi etkilemeye çalıştıkları da gözlemlenmektedir. Yine, takdiri indirim nedenlerine ilişkin düzenlemenin ucunun açık olduğu ve bunun keyfi uygulamalara sebebiyet verdiği yönünde eleştiriler de dile getirilmektedir. Bazı somut olaylarda takdiri indirim nedenlerinin uygulanmasının kamu vicdanını yaraladığı görülmüştür. Bu durumun önüne geçilebilmesi amacıyla Türk Ceza Kanununun 62 nci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, takdiri indirim nedenleri belli konulara münhasır kılınmakta, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı hükme bağlanmakta ve böylelikle maddenin uygulama alanı sınırlandırılmaktadır.

Öte yandan Anayasanın 56 ncı maddesinde korunan sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı da Devlete pozitif yükümlülükler yüklemektedir. Sağlık hizmetleri niteliği itibarıyla belirli bir düzen içinde sunulması gereken, kişilerin ve toplumun varlığı ve huzuru yönünden vazgeçilemez, ertelenemez ve yeri doldurulamaz hizmetlerdendir. Sağlık hizmetlerinin etkin, verimli ve düzenli bir şekilde sunulabilmesi için sağlık çalışanlarının işin niteliğine uygun ve güvenli ortamlarda şiddete maruz kalmaksızın çalışabilmeleri sağlanmalıdır. Bu amaçla Teklifte, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmeti olması durumunda verilecek cezanın belirli bir oranda artırılması öngörülmektedir.

Sağlık çalışanlarına karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu bakımından tutuklama nedeninin varsayılacağına ilişkin düzenleme, Ceza

Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinde yer alan katalog suçlar arasına taşınarak görünür hale getirilmektedir.

Ayrıca, sağlık çalışanlarının yaptıkları işin; önemi, insan sağlığı ve hayatıyla doğrudan ilgili olması ve karmaşık niteliği dikkate alınarak tıbbi işlem ve uygulamalardan kaynaklanan suçlar nedeniyle adli soruşturma yapılabilmesi için var olan “izin kurumu”nun gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çerçevede içinde uzmanların yer aldığı bir kurul oluşturulmak suretiyle sağlık mesleğinin icrası kapsamında işlenebilen suçlar bakımından cezai soruşturma yapılabilmesi, bu kurulun iznine bağlanmaktadır. Bununla birlikte, hatalı tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle Devletin ödediği tazminatın ilgili sağlık çalışanından rücu talep edilmesi konusunda da aynı kurul tarafından karar verilmesi öngörülmektedir.

Teklif, yukarıda açıklanan gerekçelerle hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun takdiri indirim nedenlerini düzenleyen 62 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Maddenin mevcut ikinci fıkrasında takdiri indirim uygulanabilmesi için göz önünde bulundurulacak nedenler sınırlandırılmamış, “gibi hususlar” ibaresiyle ucu açık bırakılmıştır. Başka bir ifadeyle fıkra takdiri indirim nedenleri, tahdidi değil tadadi bir şekilde düzenlenmiştir. Bu nedenle yargılama sırasında hâkim tarafından fail lehine tespit edilen pek çok şey, takdiri indirim nedeni olarak kabul edilebilmektedir.

Yapılan değişiklikle fıkra metninden “gibi hususlar” ibaresi çıkartılarak takdiri indirim nedenleri tahdidi hale getirilmektedir. Böylelikle takdiri indirim konu nedenler netliğe kavuşturulmakta ve mahkemeler arasındaki farklı uygulamaların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Dolayısıyla hâkim, yargılama sonucunda takdiri indirim nedenlerinin uygulanması bakımından gerekçesini ancak maddede sayılan hallerden bir veya birkaçına dayandırabilecektir.

Maddeyle, takdiri indirim uygulanırken değerlendirilecek hususlar arasında yer alan “failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları” nedeni, “failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları” şeklinde değiştirilmektedir. Takdiri indirim uygulanabilmesi bakımından Almanya, Avusturya ve İsviçre’de olduğu gibi Ülkemizde de failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığına önem atfedilmektedir. Düzenleme uyarınca, failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışlarından, pişmanlık göstergesi sayılamayacak olanları, takdiri indirim nedeni olarak kabul edilmeyecektir. Başka bir deyişle, failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki pişmanlığını samimi olarak göstermesi gerekmektedir. Örneğin failin; fiilden sonra ortaya çıkan zararı kendisinden beklenebilecek ölçüde gidermesi veya zararın büyümesini engellemek için ciddi çaba sarf etmesi, gerçeğin ortaya çıkarılmasına önemli ölçüde katkıda bulunması ya da olayın aydınlatılmasında aktif fayda sağlaması gibi içten pişmanlığını gösteren davranışları, takdiri indirim nedeni olarak sayılabilecektir.

Ayrıca maddeyle, failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışlarının, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmayacağı düzenlenmektedir. Böylelikle, failin fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki samimi pişmanlığını gösteren davranışları gözlemlenemediği halde, yalnızca takdiri indirimden faydalanmak amacıyla duruşmada pişman olduğunu söylemesi veya yargılama mercilerine karşı saygılı tutumunu ifade eden kılık ve kıyafeti dikkate alınarak verilecek cezada indirim yapılamayacaktır.

Maddeyle yapılan diğer bir değişiklikle, takdiri indirim nedenlerinin kararda gerekçeleriyle gösterilmesi gerektiği kabul edilmektedir. Anayasanın 141 inci maddesi gereğince mahkemelerce verilen her türlü kararın gerekçeli olarak yazılması gerekmektedir. Mahkeme kararlarının gerekçeli olması adil yargılanma hakkının temel unsurlarından biri olup, hukuk devletinin ve hukuki güvenlik ilkesinin de bir gereğidir. Zira mahkemenin keyfiliyetten uzak şekilde kanuna, hukuka ve hakkaniyete uygun karar verip vermediği ancak gerekçeden anlaşılabilir. Düzenlemeyle, takdiri indirim uygulanması halinde, nedenlerinin gerekçeli kararda failin eylemleriyle ve somut olayla ilişkilendirilerek, denetime açık ve kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde belirtilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Şiddetin en yaygın biçimlerinden biri olan kadına yönelik şiddet, sadece şiddete maruz kalan kadın üzerinde değil toplumun tamamı üzerinde olumsuz etkiler doğurması sebebiyle tüm dünyada olduğu gibi Ülkemizde de mücadele edilmesi gereken problemli bir alan olarak varlığını sürdürmektedir. Kadına yönelik şiddetin önlenmesiyle korunmak istenen hukuki değerlerin başında, yaşam hakkı ve vücut bütünlüğünün korunması hakkı gelmektedir.

Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle, kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin m¼cadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla kasten öld¼rme suçunun kadına karşı işlenmesi hali bu suçun nitelikli halleri arasına alınmaktadır.

MADDE 3- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin ikinci fıkrasına c¼mle eklemek suretiyle, basit tıbbi m¼dahale ile giderilebilecek kasten yaralama suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı dört aydan altı ay hapse çıkarılmaktadır. Buna bağlı olarak adli para cezasının alt sınırı da artırılmış olmaktadır. D¼zenlemeyle, kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin m¼cadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amaçlanmaktadır.

Belirtmek gerekir ki, kasten yaralama suçunun mağduru olan kadının aynı zamanda failin eşi veya boşandığı eşi olması durumunda verilecek ceza 86 ncı maddenin üç¼nc¼ fıkrası uyarınca yarı oranında artırılacaktır. Keza, kadın mağdurun aynı zamanda sağlık çalışanı olması ve suçun görevi nedeniyle işlenmesi halinde verilecek ceza 86 ncı maddenin üç¼nc¼ fıkrası ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ayrı ayrı artırılacaktır.

MADDE 4- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 94 ünc¼ maddesinin birinci fıkrasına c¼mle eklemek suretiyle, kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin m¼cadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla, işkence suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın üç yıl olan alt sınırı beş yıl hapse çıkarılmaktadır.

MADDE 5- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına c¼mle eklemek suretiyle, eziyet suçunun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın iki yıl olan alt sınırı iki yıl altı ay hapse çıkarılmaktadır. D¼zenlemeyle, kadına karşı şiddet eylemleriyle daha etkin m¼cadele edilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 6- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına birinci c¼mlesinden sonra gelmek üzere c¼mle eklemek suretiyle, hayata, v¼cut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden bahisle işlenen tehdit suçunun mağdurunun kadın olması halinde cezanın altı ay olan alt sınırı dokuz ay hapse çıkarılmaktadır. D¼zenlemeyle, kadına karşı işlenen tehdit suçuyla daha etkin bir şekilde m¼cadele edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 7- Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla kamu faaliyetinin y¼r¼t¼lmesine ya da sunulan hizmetlerden yararlanılmasına engel olunması fiili, kamu hizmetlerinde s¼rekli liğin sağlanması amacıyla T¼rk Ceza Kanununun 113 ünc¼ maddesinde suç olarak d¼zenlenmiřtir. Bu suçla korunan hukuki yarar, kamu hizmetinin sağlıklı ve d¼zenli işleyişinin sağlanması ve kişilerin bireysel olarak kamu hizmetinden istifade etmesidir.

Sağlık hizmetleri, niteliği gereği belirli bir d¼zen içinde aralıksız s¼rd¼r¼lmesi gereken, kişilerin ve toplumun varlığı ve huzuru yön¼nden vazgeçilemez ve ertelenemez hizmetlerdendir. Maddeyle, kamu hizmetlerinden yararlanma hakkının engellenmesi suçunun konusunun sağlık hizmetleri olması durumunda verilecek cezanın belirli bir oranda artırılması öngörülmektedir.

MADDE 8- Maddeyle, 5237 sayılı Kanuna yeni bir madde eklemek suretiyle, ısrarlı takip olarak nitelendirilen fiiller m¼stakil bir suç haline getirilmektedir. B¼ylelikle, mağdurun maddi ve manevi kişiliğine veya v¼cut b¼t¼nl¼ę¼ne yönelik daha ağır fiiller ortaya çıkmadan önceki aşamada ısrarlı takip fiillerinin orantılı bir yaptırıma bağlanması amaçlanmaktadır.

Düzenlemeyle, özellikle kadına yönelik şiddet içeren suçlar işlenmeden önce ısrarlı takip fiilleriyle etkin mücadele edilmesi ve mağdurların korunması hedeflenmektedir.

Israrlı takip suçu, başta Almanya, Avusturya, Fransa, Belçika ve İtalya olmak üzere bazı hukuk sistemlerinde düzenlenmiş olup, bu suçun tanımı ülkeden ülkeye belirgin farklılıklar göstermekte, ilgili ülkenin sosyal ve kültürel yapısı ile suç ve ceza politikası, bu suçun unsurları ile yaptırımının belirlenmesinde etkili olmaktadır.

Teklif göre, bu suçun oluşabilmesi için, ısrarlı bir şekilde fiziken takip etmek ve yine ısrarlı bir şekilde haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olunması gerekmektedir.

Bu takip olgusu, mağdurun fiziki olarak izlenmesi şeklinde gerçekleştirilebileceği gibi haberleşme ve iletişim araçları, bilişim sistemleri veya üçüncü kişileri kullanarak mağdurla temas kurulmaya çalışılması şeklinde de ortaya çıkabilecektir. Fiziki takibin mutlaka mağdurun peşinden gitmek şeklinde gerçekleşmesi şart değildir. Bunun yanı sıra, failin farklı zaman ve mekanlarda mağdurun karşısına çıkması, onun bulunduğu ortamlarda yanına yaklaşması ve böylece kendisini sürekli olarak mağdura görünür kılmaya çalışması halinde de takip olgusu gerçekleşecektir. Bu kapsamda iş yeri, okul, çarşı, pazar ve benzeri yerlerde sıklıkla mağdurun karşısına çıkılması veya takip edildiğinin hissettirilmesi ya da konutunun önünde, sokağının girişinde beklenmesi gibi fiillerin ölçsüz biçimde tekrarlanması, fiziki takip olarak kabul edilebilecektir.

Öte yandan, ısrarlı takip fiili, haberleşme ve iletişim araçlarını veya bilişim sistemlerini ya da üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle de gerçekleştirilebilir.

Teknolojideki hızlı gelişmeler, haberleşme ve iletişim araçları ve bilişim sistemlerinin çok yoğun ve yaygın kullanımı, bireylerin bu araçlar üzerinden bağlantı kurmasını ve birbirini takibini kolaylaştırmıştır. Ne var ki bu araçlar, ısrarlı takip eylemlerinde de sıklıkla kullanılmaktadır. Özellikle bilişim sistemleri alanında üretilen yeni araçlar, faillerin mağdurla iletişime geçme imkân ve yöntemlerini her geçen gün artırmaktadır. Böylece mektup, faks, kısa mesaj veya e-posta gönderme ya da telefon etmenin yanı sıra failer internet üzerinden oluşturulan programlar, uygulamalar ve sosyal mecralar aracılığıyla söz konusu iletişimi kolaylıkla sağlayabilmektedir.

Diğer yandan, ısrarlı takip failleri zaman zaman mağdur ile iletişime geçmek amacıyla üçüncü kişilerden de faydalanmaktadır. Fail mağdurla bizzat iletişim kurmadığı veya kuramadığı hallerde onun yakın çevresindeki kişileri kullanarak mağdura ulaşmaya çalışmaktadır. Hatta fail bazen mağdurun hiç tanımadığı kişileri dahi bu amaçla kullanabilmektedir. Üçüncü kişilerin kullanılmasında fail, bu kişilerin bizzat mağdur ile yüz yüze görüşmelerini sağlayabileceği gibi kendisi yerine bu kişiler tarafından iletişim ve haberleşme araçları veya bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle de mağdurla temas kurulmasını temin etmeye çalışabilecektir.

Suçun oluşması için, maddede belirtilen seçimlik hareketlerin ısrarlı şekilde yapılması gerekmektedir. İsrar, bir düşüncede veya davranışta ayak direme, üsteleme anlamına gelen bir sözcük olup, maddede belirtilen hareketlerin tekrarlanarak yapılmasını ifade etmektedir. İsrar, fiilin haksızlık içeriği bakımından cezayı gerekli kılacak boyuta erişmesini ifade eden bir ölçüttür. Haksızlık teşkil eden fiilin makul sayılabilecek ölçülerde gerçekleştirilmesi halinde bu suç oluşmayacaktır. İsrarın varlığı bakımından mutlaka aynı hareketin müteaddit defalar tekrarlanması şart değildir. Fail maddede belirtilen seçimlik hareketlerden birini ısrarla tekrarlayabileceği gibi farklı seçimlik hareketleri farklı yer ve zamanlarda tekrarlamak suretiyle de ısrar iradesini gösterebilir. Hâkim, ısrar unsurunun gerçekleşip gerçekleşmediğini somut olayın şartları çerçevesinde tespit edecektir.

Ayrıca bu suçun oluşabilmesi için ısrarlı takip fiilinin mağdurun üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşturmaya ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması gerekir. Bu durum somut olayda hâkim tarafından belirlenecektir. Bu belirleme yapılırken ısrar fiilinin nicelik ve nitelik itibarıyla mağdur üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşturmaya ya da kendisi veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına elverişli olup olmadığına bakılacaktır.

Diğer yandan, ısrarlı takip fiilinde mağdur bizzat kendi güvenliğinden endişe duyabildiği gibi failin ısrarla tekrarlanan bu davranışları nedeniyle yakınlarından birinin güvenliğinden de endişe duyabilmektedir. Fail mağdur üzerinde kurmaya çalıştığı baskı nedeniyle kimi zaman mağdurun yakınlarını da hedef alarak hareket etmektedir. Failin, takip ettiği düşüncesini vermek veya kendisiyle görüşmeye ikna etmek amacıyla mağdurun babasının iş yerine ait fotoğrafları çekip mağdura göndermesi buna örnek gösterilebilir.

Ayrıca, ısrarlı takibe konu fiillerin tekrarlanmasına bağlı olarak mağdurun günlük hayatının alışılmış, tekrar eden gereklerini yerine getirmekte zorluk çekmesi nedeniyle olağan yaşamında ciddi değişiklikler yapmak zorunda kalması, bu kapsamda okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesi ya da okulunu veya işini bırakması suçun cezayı ağırlaştıran bir hali olarak kabul edilmektedir.

Kanunun 123 üncü maddesinde düzenlenen “kişilerin huzur ve sükûnunu bozma” suçundan farklı olarak, ısrarlı takip suçunda failin “sırf huzur ve sükûnu bozma maksadıyla” hareket etmesi aranmamaktadır. İsrarlı takip suçunun oluşabilmesi için failin kasten hareket etmesi yeterlidir. Failin ısrarlı takip fiilini hangi maksatla gerçekleştirdiğinin suçun oluşması bakımından bir önemi bulunmamaktadır. Failin mağdurla temas kurma veya kendisini hissettirme çabası, duygusal nedenlerden kaynaklanabileceği gibi, yine duygusal nedenlere bağlı olarak mağduru korkutmak ya da baskı altına almak amacıyla da gerçekleştirilebilir. Yine ısrarlı takip suçu, zarar suçu olarak düzenlendiğinden, tehlike suçu olarak düzenlenmiş olan 123 üncü maddedeki suçtan ayrılmaktadır.

İsrarlı takip suçu, 123 üncü maddede yer alan suçun özel bir şeklini oluşturmaktadır. Böylelikle, bu suçun oluştuğu durumlarda 123 üncü madde uyarınca işlem yapılamayacaktır.

Belirtmek gerekir ki, ısrarlı takip suçunun işlenmesi sırasında mağdura yönelik gerçekleştirilen fiillerin başka bir suç oluşturmaya halinde fail, suç teşkil eden bu fiillerden de cezalandırılabilir. Örneğin, ısrarlı takip fiili kapsamında mağdura yönelik gerçekleştirilen hareketlerden bir veya birden fazlasının hakaret veya tehdit suçunu oluşturmaya durumunda ısrarlı takip suçunun yanı sıra işlenen bu suçlardan dolayı da fail ayrıca cezalandırılabilir.

Bu suçun faili herkes olabilmekle birlikte çoğunlukla mağdur, daha önceden tanıdığı bir kişinin takibine maruz kalmaktadır. Maddenin ikinci fıkrasıyla, suçun çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi ile hakkında uzaklaştırma veya konuta, okula ya da iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi halleri, cezayı ağırlaştırıcı neden olarak kabul edilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, mukayeseli hukuktaki genel uygulama dikkate alınarak, suçun soruşturulması ve kovuşturulmasının mağdurun şikâyetine bağlı olduğu kabul edilmektedir. Ancak, maddede düzenlenen suç, Teklif 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişikliklerle uzaklaştırma kurumunun kapsamı dışında bırakılmaktadır.

MADDE 9- Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına eklenen bentlerle kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu ile sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçları tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alınmaktadır.

Böylelikle, kadına ve sağlık çalışanlarına karşı gerçekleştirilen kasten yaralama suçlarının işlendiği hususunda, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde tutuklama nedeni varsayılabilir.

Belirtmek gerekir ki, Teklifte yürürlükten kaldırılması öngörülen 3359 sayılı Kanunun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrasındaki hüküm, kapsamı korunarak aynı şekilde 100 üncü maddenin üçüncü fıkrasına eklenmektedir.

Ayrıca, anılan fıkra da değişiklik yapmak suretiyle, kasten yaralama suçunun, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesi ya da canavarca hisle işlenmesi halleri de kataloğa eklenmektedir.

MADDE 10- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, Türk Ceza Kanununda yer alan çocukların cinsel istismarı (madde 103) ve ısrarlı takip (madde 123/A) suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama (madde 86), işkence (madde 94) ve eziyet (madde 96) suçları madde kapsamına dahil edilmektedir.

Böylelikle, soruşturma ve kovuşturma evrelerinde özellikle şiddet mağduru kadınların istemleri halinde baro tarafından görevlendirilecek avukatın hukuki yardım ve desteğinden ücretsiz şekilde faydalanmaları sağlanarak, hak arama yollarını etkin bir şekilde kullanabilmelerine imkân tanınmaktadır.

MADDE 11- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, 234 üncü maddede yapılan değişikliğe uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 12- Uzlaştırma, belirli şartlara tabi bazı suçların faili ile mağdurunun üçüncü kişiler vasıta kılınarak karşılıklı iletişimine dayanan onarıcı adalet anlayışının doğurduğu alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir. Ancak bazı suçların nitelikleri gereği uzlaştırma müessesesinin kapsamı dışında tutulması da gerekmektedir.

Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılarak, ısrarlı takip suçunda uzlaştırma hükümlerinin uygulanmayacağı düzenlenmektedir. Zira ısrarlı takip suçunun koruduğu hukuki yarar, uzlaştırma kurumunun mahiyetiyle uyuşmamaktadır.

MADDE 13- Kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevi sırasında veya görevi dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu, Teklifte 5271 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan tutuklamaya ilişkin katalog suçlar arasına alındığından, aynı mahiyette düzenleme içeren 3359 sayılı Kanunun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 14- Sağlık çalışanları, hastaların şifa bulması ve tedavi sürecinde zarar görmemesi için, mesleki tüm şartları yerine getirmek ve somut durumun gerektirdiği önlemleri almak zorundadır. Ancak sağlık çalışanlarının fedakârca çalışmalarına ve sağlık hizmetlerinin sunumundaki tüm gayretlerine rağmen, hastaya, hastalığa veya sağlık imkânlarının niteliğine bağlı olarak beklentilerin tam olarak karşılanamadığı durumlar meydana gelebilmektedir.

Sağlık çalışanlarının mesleğin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle cezai ve hukuki sorumlulukları doğabilmektedir.

Hâlihazırda kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar bakımından kabul edilmiş izin usulleri bulunmasına rağmen, özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan söz konusu meslek mensupları

hakkında yürütülecek benzer nitelikteki soruşturmalar bakımından herhangi bir izin usulü bulunmamaktadır.

Herhangi bir izin usulüne tabi tutulmadan başlatılan adli soruşturmalar, hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının zaman kaybıyla karşılaşmalarına, hissedilen güvencesizliğe bağlı olarak motivasyonlarının düşmesine ve işlerinde verimsizliğe neden olmaktadır. Bu durum, sunulan hizmetin kalitesine de zarar vermektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar bakımından izin usulü getirilmekte ve izin verme yetkisi Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kuruluna verilmektedir.

Bununla birlikte, uygulamada birlik sağlamak amacıyla, hâlihazırda 4483 sayılı Kanundaki izin usulüne tabi, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan sağlık meslek mensupları bakımından soruşturma izninin, anılan Kanunda belirtilen merciler yerine Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilmesi öngörülmektedir. Böylece düzenlemeyle, gerek kamu gerekse özel sektör bünyesinde ruhsatlandırma, izin veya ilgili mevzuatı uyarınca faaliyette bulunan her basamaktan sağlık hizmet sunucusunda görev yapan hekim, diş hekimi ve diğer sağlık meslek mensubunun; sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptığı muayene, tetkik, tahlil, teşhis, tedavi, tıbbi bakım, rehabilitasyon ve bunlar gibi tüm tıbbi işlem ve uygulamalar sebebiyle yapılacak adli soruşturmalar için izin alınması usulü getirilmektedir. Bu çerçevede aile sağlık merkezleri, kurum tabiplikleri, özel veya resmi poliklinikler, semt poliklinikleri, muayenehaneler, devlet hastaneleri, özel hastaneler, tıp merkezleri, ağız ve diş sağlığı merkezleri, diyaliz merkezleri, toplum ruh sağlığı merkezleri gibi her basamaktan kamu veya özel sağlık hizmet sunucusunda görev yapan, ister askeri ister sivil olsun, tüm hekim, diş hekimi ve diğer sağlık meslek mensupları hakkında yapılacak soruşturmalarda bu usul uygulanacaktır.

Buna karşın kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar dışında kalan görevleri sebebiyle işledikleri suçlar bakımından mevcut uygulama korunacak ve yapılacak adli soruşturmalar için 4483 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde gösterilen yetkili mercilerden izin istenilmesine devam olunacaktır.

Belirtmek gerekir ki, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hakkında, bu maddenin birinci fıkrasıyla getirilen izin usulü uygulanmayacak, bu kişiler anılan Kanunun 53 üncü maddesinde düzenlenen usule tabi olmaya devam edecektir.

Özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim, diş hekimi ve diğer sağlık meslek mensuplarının, kamu yönetimindeki hiyerarşik yapıya dahil olmadıkları hususu dikkate alınarak; belirtilen sağlık meslek mensupları hakkında 4483 sayılı Kanunun 5 inci maddesine göre yapılacak ön incelemede, il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarının da görevlendirilebilmesi imkânı getirilmektedir.

Maddeyle ayrıca, 4483 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde yer alan soruşturma iznine dair otuz günlük karar verme süresinin altmış; zorunlu hallerde kullanılabilecek olan onbeş günlük uzatma süresinin ise otuz gün olarak uygulanmasına imkân tanınmaktadır.

Kurulun soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararları ile işleme koymama kararlarına karşı tebliğden itibaren on gün içinde Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilecektir. Düzenlemede, 4483 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtildiğinden, haliyle aynı Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca, bu kapsamda yapılan itirazlar da öncelikle incelenecek ve en geç üç ay içinde kesin olarak karara bağlanacaktır.

Diğer yandan, kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası

kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından tazminat ödenmesi durumunda; ödenen tazminatın ilgili meslek mensubuna rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilmek suretiyle Mesleki Sorumluluk Kurulunca karar verilmesi hükme bağlanmaktadır.

Ayrıca maddede Kurulun oluşumu ile toplanma ve karar alma usulü düzenlenmekte ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği ifade edilmektedir.

Mesleki Sorumluluk Kurulu üyelerinin rücu konusunda verdikleri kararlar sebebiyle mali ve idari yönden sorumlu tutulabilmeleri için görevlerinin gereklerine aykırı hareket ettiklerinin kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararıyla tespit edilmesi gerektiği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 15- Maddeyle, 3359 sayılı Kanuna geçici bir madde eklemek suretiyle, uygulamada sorun yaşanmaması ve hak ihlallerine neden olunmaması için Teklif Kanuna eklenen ek 18 inci maddeyle getirilen düzenlemelere ilişkin geçiş hükümleri belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, ek 18 inci maddenin birinci fıkrasında yapılan izin alınmasına ilişkin düzenlemenin, 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni kararı verilenler bakımından uygulanmayacağı kabul edilmektedir.

Haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni kararı bulunanlar bakımından dava şartı gerçekleşmiş olduğundan, usul ekonomisi ilkesi dikkate alınarak Mesleki Sorumluluk Kurulundan yeniden izin istenilmesine gerek görülmemekte, bu nedenle mevcut soruşturma ve kovuşturmalara aynen devam olunacağı hükme bağlanmaktadır.

4483 sayılı Kanun kapsamında haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni verilmeme veya işleme koymama kararı bulunanlar bakımından ise soruşturma veya kovuşturmaya devam edilmesi zaten mümkün olmadığından, ek 18 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında yeniden işlem yapılması söz konusu olmayacaktır.

Bununla birlikte, ek 18 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında olup da haklarında 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca kesinleşmiş bir karar bulunmayanlar, başka bir ifadeyle soruşturma iznine ilişkin süreci henüz tamamlanmayanlar bakımından soruşturma veya kovuşturmaya devam edilebilmesi için Mesleki Sorumluluk Kurulundan izin istenilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından ek 18 inci maddenin birinci fıkrasıyla, muhakeme şartı niteliğini haiz izin müessesesi getirildiğinden, bu kişiler hakkında sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle halen yürütülen soruşturma veya kovuşturmalarda Mesleki Sorumluluk Kurulundan izin alınması gerekmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, ek 18 inci maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen rücu davalarına ilişkin hükümlerin görülmekte olan davalar bakımından da uygulanması sağlanmaktadır. Buna göre kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı açılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla görülmekte olan rücu davalarında mahkemece, ek 18 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca karar verilmek üzere Mesleki Sorumluluk Kuruluna başvurusu için davacıya iki aylık süre verilecektir. Davacı bu süre içinde Kurula başvurmazsa dava usulden reddedilecek, yargılama gideri taraflar üzerinde bırakılacak ve davacı aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmeyecektir. Bu şekilde rücu davalarında uyuşmazlığın hem idari yoldan

çözülebilmesi hem de görülmekte olan davaların usul ekonomisi ilkesi dikkate alınarak sürüncemede kalmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 16- Yürürlük maddesidir.

MADDE 17- Yürütme maddesidir.

TÜRK CEZA KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 62 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sürecindeki davranışları,” ibaresi “sürecindeki pişmanlığını gösteren davranışları veya” şeklinde değiştirilmiş ve “gibi hususlar” ibaresi madde metninden çıkarılmış, fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve “kararda” ibaresinden sonra gelmek üzere “gerekçeleriyle” ibaresi eklenmiştir.

“Ancak failin duruşmadaki mahkemeyi etkilemeye yönelik şekli tutum ve davranışları, takdiri indirim nedeni olarak dikkate alınmaz.”

MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) Kadına karşı,”

MADDE 3- 5237 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı altı aydan az olamaz.”

MADDE 4- 5237 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz.”

MADDE 5- 5237 sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı iki yıl altı aydan az olamaz.”

MADDE 6- 5237 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu suçun kadına karşı işlenmesi halinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz.”

MADDE 7- 5237 sayılı Kanunun 113 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Suçun konusunun sağlık hizmeti olması halinde, verilecek ceza altıda biri oranına kadar artırılır.”

MADDE 8- 5237 sayılı Kanuna 123 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Israrlı takip

MADDE 123/A- (1) Israrlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Suçun;

a) Çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi,

b) Mağdurun okulunu, işyerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması,

c) Hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi,

halinde faile bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) Bu maddede düzenlenen suçun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyeteye bağlıdır.”

MADDE 9- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan “Silahla işlenmiş kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent e)” ibaresi “Kasten yaralama (madde 86, fıkra 3, bent b, e ve f)” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“i) Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçu.

j) Sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele karşı görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işlenen kasten yaralama suçu.”

MADDE 10- 5271 sayılı Kanunun 234 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendi ile (b) bendinin (5) numaralı alt bendinde yer alan “cinsel saldırı suçu ile” ibareleri “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 5271 sayılı Kanunun 239 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “cinsel saldırı suçu ile” ibaresi “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçu ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “suçlarda,” ibaresi, “suçlarda ve ısrarlı takip suçunda (madde 123/A),” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 12 nci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 14- 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“EK MADDE 18- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yer alan soruşturma usulüne tabi olanlar hariç olmak üzere, kamu veya özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle yapılan soruşturmalar hakkında 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Soruşturma izni, Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından verilir. Kurul, özel sağlık kurum ve kuruluşları ve vakıf üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensupları bakımından il sağlık müdürlüklerinde görevli başkan veya yardımcılarını da ön inceleme yapmak üzere görevlendirebilir. Soruşturma izninin verilmesine ilişkin 4483 sayılı Kanunun 7 nci maddesindeki süreler, iki kat olarak uygulanır. Kurulun kararlarına karşı Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilir.

Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yaptıkları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı ilgisine rücu edilip edilmeyeceğine ve rücu miktarına, ilgilinin görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanıp kullanmadığı ve kusur durumu gözetilerek Mesleki Sorumluluk Kurulu tarafından bir yıl içinde karar verilir.

Kurul, Sağlık Bakanı tarafından belirlenen;

a) Bakan yardımcısı,

b) Sağlık Hizmetleri, Kamu Hastaneleri, Hukuk Hizmetleri, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürleri veya yardımcıları,

c) Profesör veya doçent unvanlı biri dahili, diğeri cerrahi branştan iki hekim, olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurulun başkanı Bakan yardımcısıdır. (c) bendi uyarınca belirlenen üyelerin görev süresi iki yıldır.

Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

Sağlık Bakanı gelen işin niteliği ve sayısına göre, başka bir bakan yardımcısının başkanlığında üçüncü fıkrada gösterilenlerden, yeni kurullar oluşturabilir.

Kurul üyeleri, ikinci fıkra kapsamında verdikleri kararlar sebebiyle görevinin gereklerine aykırı hareket ettiklerinin kesinleşmiş bir ceza mahkemesi kararıyla tespit edilmesi dışında mali ve idari yönden sorumlu tutulamaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 15- 3359 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla ek 18 inci maddenin birinci fıkrasında yapılan düzenleme, 4483 sayılı Kanun hükümleri uyarınca haklarında kesinleşmiş bir soruşturma izni verilenler bakımından uygulanmaz ve soruşturma veya kovuşturmalara devam olunur.

Kamu kurum ve kuruluşları ve Devlet üniversitelerinde görev yapan hekim ve diş hekimleri ile diğer sağlık meslek mensuplarının sağlık mesleğinin icrası kapsamında yapmış oldukları muayene, teşhis ve tedaviye ilişkin tıbbi işlem ve uygulamalar nedeniyle idare tarafından ödenen tazminattan dolayı açılan rücu davalarından, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yargılaması devam edenler bakımından ek 18 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca karar verilmek üzere Mesleki Sorumluluk Kuruluna başvurusu için davacıya iki aylık süre verilir. Başvuru yapılmaması halinde dava usulden reddedilir. Bu durumda yargılama gideri taraflar üzerinde bırakılır ve davacı aleyhine vekâlet ücretine hükmedilmez.”

MADDE 16- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 17- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.